

Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU39

Ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar. Lagen om understödsföreningar upphävdes i samband med att försäkringsrörelselagen infördes. Befintliga understödsföreningar gavs dock tillstånd att bedriva sin verksamhet enligt 1972 års lag under en övergångsperiod. Innan övergångsperiodens slut skulle föreningarna antingen ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen eller träda i likvidation. Övergångsperioden har därefter förlängts vid två tillfällen. Den senaste förlängningen gäller till utgången av juni 2019.

Förlängningen av övergångsperioden görs i avvaktan på den reglering som ska genomföra EU:s andra tjänstepensionsdirektiv, även kallat IORP II-direktivet, i svensk rätt. I Finansdepartementet arbetar man för närvarande med att ta fram lagförslag för detta. Samtidigt bereds också ett förslag till alternativ reglering anpassad till verksamheten för andra understödsföreningar än tjänstepensionskassor. I propositionen föreslås att övergångsperioden för understödsföreningar som är tjänstepensionskassor förlängs ytterligare till utgången av april 2020 och för övriga understödsföreningar till utgången av 2020.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2019.

Behandlade förslag

Proposition 2018/19:67 Ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar.....	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:67.

Stockholm den 7 maj 2019

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Elisabeth Svantesson (M), Gunilla Carlsson (S), Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Emil Källström (C), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Ingela Nylund Watz (S), Jakob Forssmed (KD), Ingemar Nilsson (S), Johan Pehrson (L), Karolina Skog (MP), Mattias Karlsson i Luleå (M), Eva Lindh (S), Ida Gabrielsson (V) och Charlotte Quensel (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i betänkandet regeringens proposition 2018/19:67 Ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar.

En understödsförening är en förening för inbördes bistånd som, utan affärsmässigt drivande av försäkringsrörelse, meddelar framför allt pensionsförsäkring, men även annan livförsäkring som begravningsförsäkring samt sjuk- och olycksfallsförsäkring. En understödsförening ska vara sluten på så sätt att den huvudsakligen är avsedd för anställda i ett visst eller vissa företag, personer tillhörande en viss yrkesgrupp eller medlemmar i en sammanslutning med sådan intressegemenskap att en samverkan även för personförsäkring är naturlig. Understödsföreningarna ska vara registrerade hos och stå under tillsyn av Finansinspektionen. Det fanns i april 2019 55 understödsföreningar registrerade (därav 9 i likvidation) hos Finansinspektionen, varav 11 är tjänstepensionskassor.

Lagen (1972:262) om understödsföreningar, förkortad UFL, upphävdes i samband med att den nya försäkringsrörelselagen (2010:2043), förkortad FRL, infördes. Befintliga understödsföreningar fick dock fortsätta att driva sin verksamhet enligt UFL till utgången av 2014. Innan övergångsperiodens slut skulle föreningarna antingen ansöka om tillstånd enligt FRL eller träda i likvidation. Riksdagen har därefter fattat beslut om en förlängd övergångsperiod vid två tillfällen (prop. 2013/14:84, bet. 2013/14:FiU17, rskr. 2013/14:194 respektive prop. 2017/18:3, bet. 2017/18:FiU14, rskr. 2017/18:35). Den senaste förlängningen gäller till utgången av juni 2019.

Den ytterligare förlängning av övergångsperioden som regeringen nu föreslagit görs i avvaktan på den reglering som ska genomföra EU:s andra tjänstepensionsdirektiv¹, även kallat IORP II-direktivet, i svensk rätt. I Finansdepartementet arbetar man för närvarande med att ta fram lagförslag för detta. Samtidigt bereds också ett förslag till alternativ reglering anpassad till verksamheten för andra understödsföreningar än tjänstepensionskassor.

Lagrådets yttrande har inte inhämtats, då den lagändring som föreslås författningstekniskt och även i övrigt är av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

Utskottets överväganden

Ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar. Övergångsperioden för understödsföreningar som är tjänstepensionskassor förlängs till utgången av april 2020 och för övriga understödsföreningar till utgången av 2020. Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2019.

Propositionen

Förlängd övergångsperiod för tjänstepensionskassor

Regeringen föreslår att övergångsperioden för tjänstepensionskassor förlängs till utgången av april 2020. Sedan april 2011 kan nya svenska tjänstepensionsinstitut endast bildas i den juridiska formen pensionsstiftelse. Enligt regeringen är det angeläget att svenska tjänstepensionsinstitut kan nybildas även i en annan juridisk form. I promemorian En ny reglering för tjänstepensionsföretag (Fi2018/02661/FPM) föreslås en sådan reglering. Den nya lag om tjänstepensionsföretag som föreslås i promemorian genomför i huvudsak andra tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt. Promemorian har remitterats och bereds i Regeringskansliet. Lagändringarna beräknas kunna träda i kraft tidigast under senhösten 2019. Tjänstepensionskassorna omfattas av definitionen av tjänstepensionsinstitut och de omfattas därmed av andra tjänstepensionsdirektivets tillämpningsområde.

Om övergångsperioden inte förlängs innebär det att tjänstepensionskassorna måste ansöka om att ombildas till försäkringsförening enligt försäkringsrörelselagen senast den 30 juni 2019 för att undvika att träda i likvidation. De kassor som vill ombildas till tjänstepensionsföretag skulle sedan, efter att den nya regleringen om tjänstepensionsföretag införts i svensk rätt, behöva ansöka om att ombildas till ett sådant. Utan förlängning av övergångsperioden riskerar således tjänstepensionskassorna att behöva genomgå två ombildningar inom en kort period. Det skulle enligt regeringen medföra betydande olägenheter för både tjänstepensionskassorna och deras medlemmar.

Med en förlängd övergångsperiod t.o.m. utgången av april 2020 bedömer regeringen att tjänstepensionskassorna får skälig tid på sig att förbereda en ansökan om ombildning.

Förlängd övergångstid för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor

När det gäller sådana understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor föreslår regeringen att övergångsperioden förlängs till utgången av 2020.

I samband med den senaste förlängningen av övergångsperioden för understödsföreningar uttalade regeringen att det kunde finnas anledning att överväga en alternativ reglering i framtiden för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor, men att sådana förslag får behandlas i ett senare sammanhang (prop. 2017/18:3 s. 11). När finansutskottet behandlade propositionen ansåg utskottet att regeringen skyndsamt borde ta fram förslag på en alternativ reglering anpassad till verksamheten i understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor. Om det skulle visa sig att en sådan anpassad reglering inte kunde tas fram och träda i kraft senast vid övergångstidens slut i juni 2019, borde regeringen komma tillbaka till riksdagen med förslag om ytterligare förlängning av övergångsperioden (bet. 2017/18:FiU14 s. 7).

Ett arbete med att ta fram anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor har påbörjats i Finansdepartementet, men kommer enligt regeringen inte hinna färdigställas och träda i kraft före övergångsperiodens slut i juni 2019. Om övergångsperioden inte förlängs för aktuella understödsföreningar skulle dessa därför vara tvungna att senast den sista juni 2019 ansöka om att ombildas till försäkringsförening enligt försäkringsrörelselagen utan tillgång till en alternativ reglering – detta för att undvika att träda i likvidation. Regeringen anser att en sådan ordning skulle vara till nackdel för både understödsföreningarna och deras medlemmar, och därför bör övergångsperioden också för denna typ av understödsföreningar förlängas. Regeringen bedömer att den alternativa regleringen för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor bör kunna träda i kraft vid halvårsskiftet 2020 och att en skälig längd på övergångsperioden mot den bakgrunden är t.o.m. utgången av 2020.

Ikraftträdande

Den nuvarande övergångsperioden gäller till utgången av juni 2019. Regeringen föreslår att lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2019 för att förhindra att understödsföreningarna senast den sista juni 2019 måste ansöka om att ombildas till försäkringsförening för att undvika att träda i likvidation.

Förslagets konsekvenser

Förslagen om förlängd övergångsperiod för understödsföreningar innebär att befintliga understödsföreningar, utom tjänstepensionskassorna, får tillämpa lagen om understödsföreningar t.o.m. utgången av 2020. För tjänstepensionskassorna gäller däremot i stället utgången av april 2020. Förslagen möjliggör för tjänstepensionskassorna att tillämpa regler som baseras på första tjänstepensionsdirektivet i avvaktan på att den nya lagstiftningen för tjänstepensionsföretag träder i kraft. Även övriga

understödsföreningar får möjlighet att tillämpa lagen om understödsföreningar under ytterligare en tid i avvaktan på att en alternativ reglering träder i kraft.

Regeringen anser att eventuella kostnader för Finansinspektionen med anledning av en förlängd övergångsperiod ska hanteras inom den befintliga budgetramen. Förslaget bedöms inte i övrigt medföra några kostnader för statsbudgeten.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag om ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar.

Utskottet noterar också att man i Finansdepartementet arbetar med att ta fram en alternativ reglering anpassad till verksamheten i de understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor, vilket är i linje med utskottets tidigare uttalanden (se bet. 2017/18:FiU14 s. 7).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2018/19:67 Ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Häri genom föreskrivs att 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En understödsförening som före den 1 april 2011 är registrerad enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar får fortsätta att driva verksamheten och ska då omfattas av bestämmelserna i den lagen till utgången av juni 2019 eller, om en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) då har getts in, till dess att ett beslut med anledning av en sådan ansökan har fått laga kraft.

Om en ansökan om tillstånd enligt första stycket inte har getts in före utgången av juni 2019 eller om den avslås, ska föreningen träda i likvidation.

Likvidationen ska handläggas enligt bestämmelserna i lagen om understödsföreningar.

Har sådant förhållande inträffat som påkallar likvidation enligt andra stycket och har inte inom sex veckor därefter i understödsföreningsregistret införts uppgift om att föreningen trätt i likvidation, ska rätten på anmälan av Finansinspektionen och efter föreningens hörande förklara att föreningen ska träda i likvidation.

Bestämmelserna i 44 § lagen om understödsföreningar ska tillämpas vid rättens handläggning av en anmälan enligt fjärde stycket.

*Föreslagen lydelse*7 §¹

En understödsförening som före den 1 april 2011 är registrerad enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar får fortsätta att driva verksamheten och ska då omfattas av bestämmelserna i den lagen till utgången av år 2020 eller, om den driver sådan verksamhet som anges i 7 § tredje stycket den lagen, till utgången av april 2020.

Om understödsföreningen dessförinnan har gett in en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043), får den driva verksamheten vidare till dess att ett beslut med anledning av en sådan ansökan har fått laga kraft. Om en sådan ansökan inte har getts in i tid eller om den avslås, ska föreningen träda i likvidation. Likvidationen ska handläggas enligt bestämmelserna i lagen om understödsföreningar.

Bestämmelserna i 44 § lagen om understödsföreningar ska tillämpas vid rättens handläggning av en anmälan enligt tredje stycket.

¹ Senaste lydelse 2017:1118.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2019.